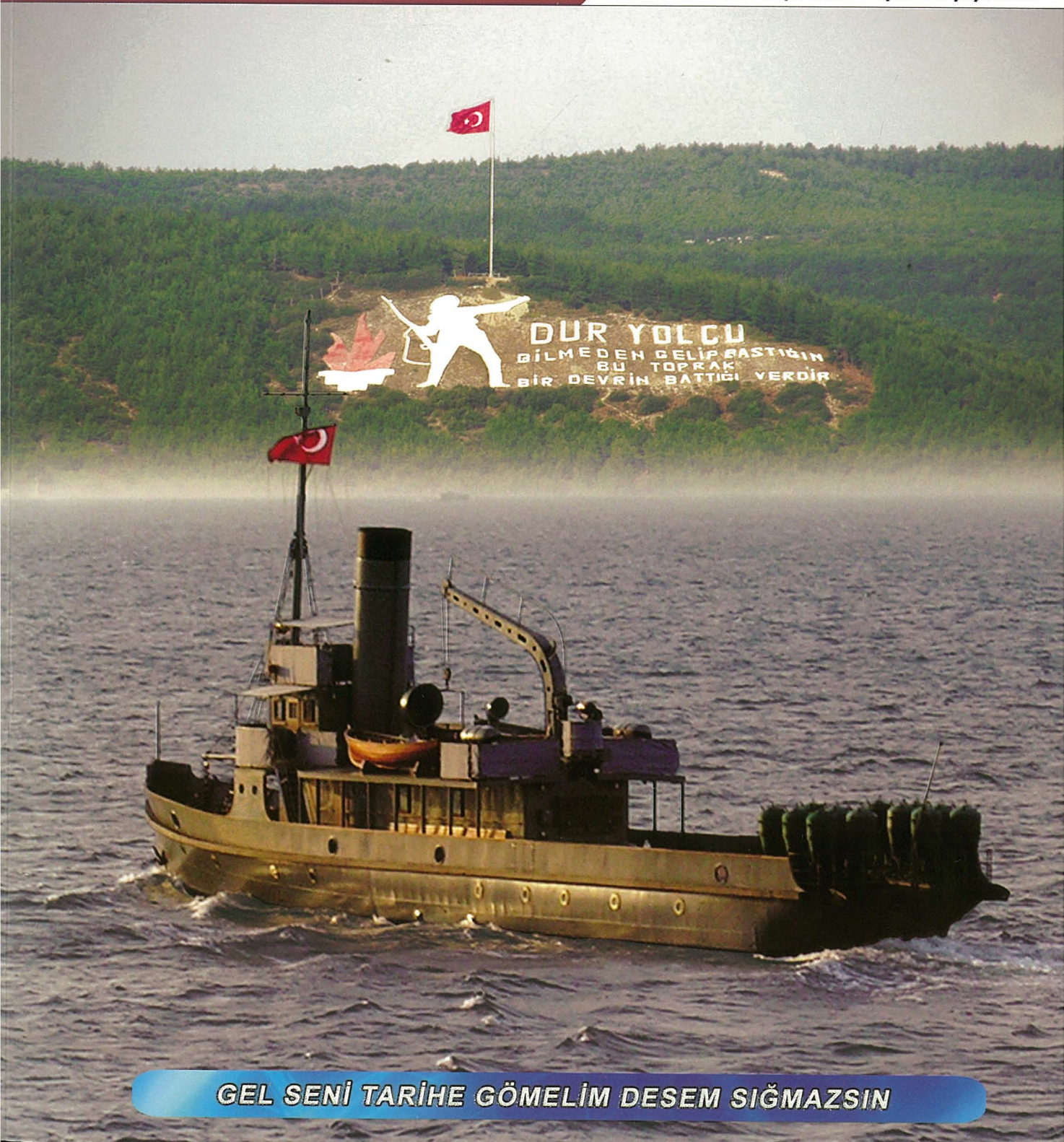
DENİZ

MAYIS 2012

DENİZ KUVVETLERİ DERGİSİ

ISSN 1300-2015 Sayı: 613 4 ayda bir yayımlanır

GEL SENİ TARİHE GÖMELİM DESEM SIĞMAZSIN

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI ve ALMAN U-BOAT'LAR

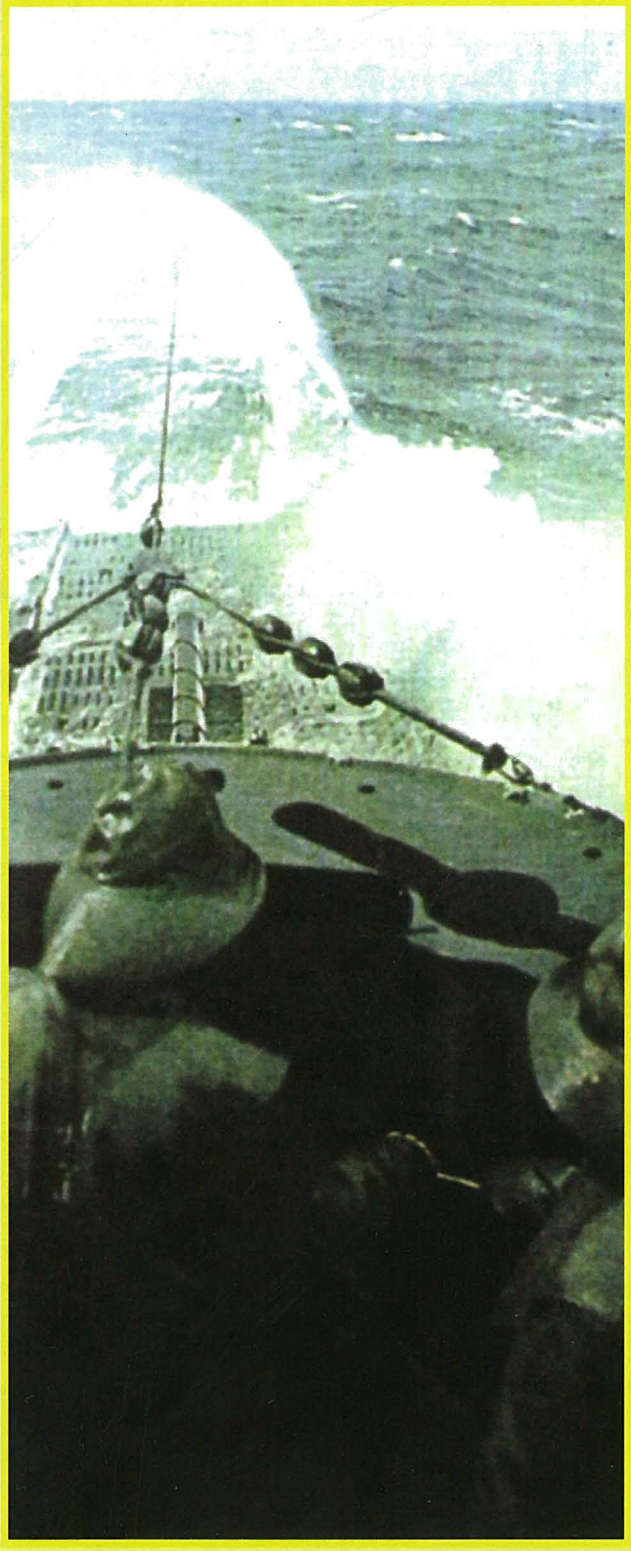

Evren MERCAN

Denizaltı... Unterseeboat... Yani kısaca U-Boat... Bu ilginç silahın Almanlar'la bu denli özdeşleşmiş olması tarihi bir zorunluluktan ibarettir dersek fazla abartmış olmayız. Rakip İngiltere'nin kahredici donanma üstünlüğü ve bunu kullanarak her savaşta yaşlı Avrupa anakıtasını kolayca ablukaya alabilmesi, en az Napolyon kadar Kayzer'i ve Hitler'i de kara kara düşündürmüş olmalıdır. Bu ezici, deniz üstünlüğüne karşı koyacak, ucuz ve etkili silahı Napolyon kullanmayı başaramasa da, Almanlar Birinci Dünya Savaşı'nın patlamasının ardından denizaltının ne denli etkili bir silah olduğunu bütün dünyaya ispatlamakta gecikmediler. U-Boat'un rakipler üzerindeki etkisi o kadar büyüktü ki, ABD'nin bir bahanesini bulup savaşa girmesi ve Alman yenilgisi kaçınılmaz oluncaya kadar İngilizler bu silahın kökünü kazımaya yemin ettiler. 28 Haziran 1919 yılında imzalanan Versay Antlaşması ile eldeki Alman denizaltılarının tamamı imha edildi ve Almanlar'ın denizaltı imal etmesi veya bulundurması yasaklandı. Her yasak günü geldiğinde delinmesi için mi konmuştur nedir? Almanlar da tersaneleri gizliden Hollanda'ya taşırlar. Hitler'in iktidara gelmesiyle Versay'ın kısıtlamalarından hızlıca kurtulmaya başlayan Almanya artık açık açık denizaltı silahını imal etmeye, filolarını kurmaya başlamıştır. Yine de Alman Deniz Kuvvetleri Kriegsmarine, İkinci Dünya Savaşı'na oldukça hazırlıksız yakalanmıştır. Atlantik Okyanusu tıpkı Birinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi İkinci Dünya Savaşı'nda da en kritik ve en uzun süren deniz muharebelerine sahne olmuştur. Alman U-Boat'larının İngiliz deniz ticaretini kesmek için saldırıları ve İngilizler'in (1942'den itibaren ABD'nin de) bunu önlemek için verdikleri savunmaya dayalı mücadele İkinci Dünya Savaşı'nda Atlantik'te yaşananların kısa bir özetidir.

İngiltere'nin 3 Eylül 1939'da Almanya'ya savaş ilan ettiği gün, açık denizde görev yapabilecek tüm Alman denizaltıları Atlantik'e yayılırlar. O günün akşamı, İngiliz posta vapuru SS Athenia 1,432 yolcusuyla ABD'ye giderken, İrlanda'nın kuzeybatısında torpillenerek batırılır. Athenia, İkinci Dünya Savaşı'nda denizaltıların ilk kurbanıdır.

Görev ve mücadele azmiyle hayli iddialı olsalar da, savaşın başında Almanlar sadece kırk altı U-Boat 'a sahiptir. Ancak bu U-Boat'lardan sadece yirmi ikisi Atlantik'te görev yapabilecek durumdadır. Kaybedilen denizaltı gemilerinin yerine yenilerinin tam olarak konulamaması da Kriegsmarine için ayrı bir sorundur. Hatta ilk zamanlarda harekât sahasında yalnız bir denizaltı gemisinin kaldığı bile oldukça sık görülen bir durum olmuştur. Aslında savaştan önce Alman Planlama Komitesi, Alman Donanması ve Denizaltı Filosu için bir stratejik üretim planı hazırlamıştır. Bu plana göre, savaş sırasında ayda otuz denizaltı üretimi hedeflenmiş, fakat savaşın ilk dönemlerinde ne kızaklar hazırlanabilmiş, ne de yapımı tamamlanan U-Boat'lar için mürettebat temin edilebilmiştir. Bu yüzden, Batı Avrupa'nın ele geçirilmesinden sonra yeni üretim planı oluşturulana kadar Alman donanması denizaltılarını oldukça idareli bir şekilde kullanacaktır.

Almanlar, İkinci Dünya Savaşı sırasında birçok U-Boat modeli üretirler. Bunların arasında en çok kullanılanlar Tip VII ve Tip IX olmuştur. Özellikle Tip VII U-Boat'lar 1933 ile 1945 yılları arasında kullanılan en yaygın Alman denizaltı modeli olmuştur. İkinci Dünya Savaşı boyunca 700'den fazla üretilen Tip VII, dünya denizaltıcılık tarihinde en çok üretilen denizaltı sınıfı olarak bilinir.

Denizaltıların aynen Birinci Dünya Savaşı'ndaki gibi etkili olacağını fark eden İngiltere, denizaltıya karşı avantajlı olan uçakları kullanmanın yollarını arar. Bu yüzden, HMS Courageus uçak gemisini Alman U-Boat'larıyla mücadele için İrlanda'nın batısında görevlendirir. Toplam kırk sekiz uçak taşıyabilen 22,450 tonluk HMS Courageus uçak gemisi, Yüzbaşı Otto Schuhart komutasındaki U-29 denizaltısı tarafından 17 Eylül 1940 günü batırılır. İskele tarafından iki torpido darbesi alan gemi, yirmi dakika içerisinde 518 mürettebatıyla birlikte batmıştır. Bu büyük kayıptan sonra, İngiltere uçak gemilerini denizaltı harbinde kullanmaktan vazgeçer.

İkinci Dünya Savaşı'nda Alman tarafının stratejik üstünlüğü ele geçirmesini sağlayan en önemli olay Scapa Flow'dur. Scapa Flow, İskoçya'daki Orkney Adaları'nda yer alan oldukça iyi konumlanmış doğal bir limandır. İngilizler Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nda burayı İngiliz Donanması'nın kuzey üssü olarak kullanırlar. İngilizler ticaret gemilerini başta limana girişlerinde ve diğer stratejik mevkilerde batırarak Alman denizaltılarına karşı engeller oluştururlar, geçitlerde denizaltı ağları kullanırlar ve liman devriye botları görevlendirirler. Bu şartlar altında limana saldırı olanaksız görünmektedir.

İkinci Dünya Savaşı'nda Alman Denizaltı Filo Komutanı ve sonradan Donanma Komutanı olacak Amiral Karl Dönitz, Hitler'in Alman denizaltılarının kabiliyetlerini kanıtlamak isteği doğrultusunda Scapa Flow'a bir taarruz gerçekleştirmeye karar verir. Alman Hava Kuvvetleri de Scapa Flow'a ait oldukça başarılı hava fotoğrafları çekmiş, buna ek olarak U-14 denizaltısı da bu deniz üssü hakkında çok değerli istihbarat bilgileri elde etmiştir. Saldırı görevi için U-47 komutanı Yüzbaşı Günther Prien uygun bulunur. Hitler, donanmaya moral verecek Goebbels'in usta ellerinde bir savaş mitine dönüşecek kahramanını bulduğuna emindir.

14 Ekim 1939 günü U-47, İngiliz gemilerine temas etmeden Scapa Flow'a başarıyla giriş yapar. İngiliz donanmasının diğer gemileri seyre çıkmış, Scapa Flow'da HMS Royal Oak ve HMS Repulse gemileri, üssü ve şehri Alman uçaklarından korumak için limanda kalmışlardır. Yüzbaşı Prien komutasındaki U-47 bu iki gemiye torpido atışı yapar ve Repulse zırhlısını yaralar. 29,150 tonluk Royal Oak ise 810 mürettebatıyla birlikte sulara gömülür. Görev başarılmış, denizaltı etkinliğini bir kez daha kanıtlamıştır. Yüzbaşı Günter Prien'in dönüşte nasıl kahramanlar gibi karşılandığını, Hitler'in bunu başarılı bir propaganda malzemesi olarak kullandığını ve bu olayın dünya

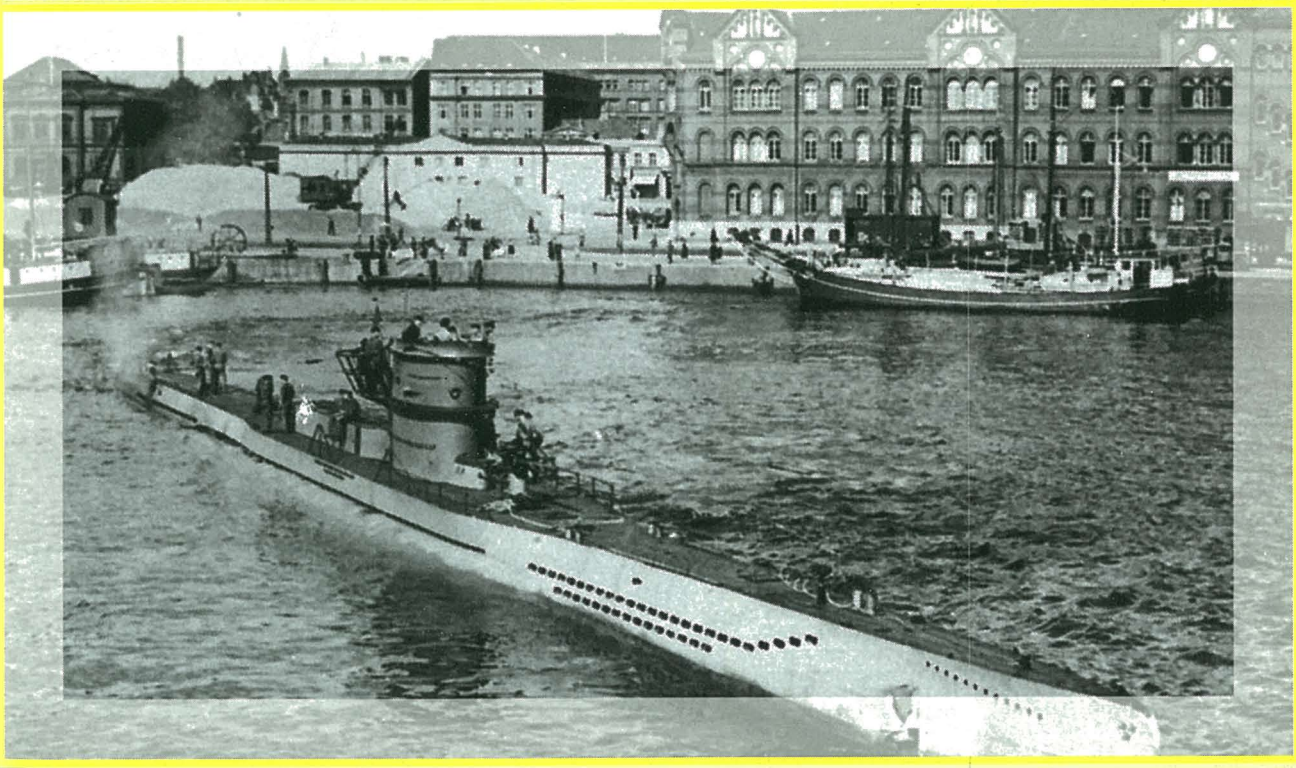
denizaltıcılık tarihine geçmiş olduğunu da belirtmek gerekir. Bu olaydan sonra Hitler denizaltının etkinliğini nihayet iyice kavrar, Alman U-Boat inşa programına büyük ama gecikmiş bir hız kazandırır.

İlk olarak, Norveç sahillerinin kontrol altına alınmasının ardından Fransa'nın işgalinden sonra La Palice, Lorient, Bordeux ve St. Nazaire'deki sahil ve üsler ele geçirilir. Bu sayede kuvvetli ve korunaklı denizaltı üsleri inşa edilir. Fransız gemi tezgâhları da Alman U-Boat üretimi ve tamiri için ideal merkezler olurlar. Sayıca yetersizliğe ve sık rastlanan torpido arızalarına rağmen savaşın başında her şey Almanlar'ın ve denizaltılarının lehine gelişiyor gibidir.

İngiltere'nin, gerçekleşecek olası Alman işgalinden çekinerek bütün muhriplerini Anavatan'a bağlaması ve böylelikle konvoylarını korumasız bırakmış olması, Almanlar'a Atlantik'teki denizaltı savaşında büyük stratejik üstünlük sağlar. Ekim 1941'de, denizde bulunan bir İngiliz konvoyu, ilk gecede 31 gemi, (173,000 ton) ikinci gecede 17 gemi (110,000 ton) kaybeder. Savaşın başında görev yapan her Alman denizaltı gemisi toplamda 40-50,000 ton gemi batırmadan limana geri dönmemektedir. Bu günler, Alman denizaltılarının periskoplarından müttefik konvoylarını gözetledikleri mutlu günlerdir.

Alman U-Boat'larının elde ettiği bu büyük başarının taktiksel kısmına da hakkını vermemiz gerekir. Denizaltı taktik dehası ve komutanı Amiral Karl Dönitz "Kurt Sürüsü" adını verdiği bir taktik geliştirir. Amaç olabildiğince düşman gemisi batırmaktır. Taktiğin temeli, denizaltıların birbirlerine yakın bölgelerde devriye gezmeleri ve herhangi bir konvoy gördüklerinde yakın bölgelerde bulunan diğer Alman denizaltılarına haber vermeleri üzerine kuruludur. Alman U-Boat'lar avlamak için tasarlandıklarından su üstünde sualtında olduklarından çok daha hızlıdırlar. U-Boat'lar telsizden konvoy haberini alır almaz hızlıca hedefe su üstünden yaklaşıp, konvoyla teması sağladığı anda su altından saldırıya geçerler. Bu esnada görünmezlik esas olduğu için Kurt Sürüsü taktiği genellikle geceleri uygulanır.

Buna karşılık, İngilizler de boş duracak değildir. Sahip oldukları uçakların uçuş menzillerini arttırmaları ve uçaklarına radar yerleştirmeleri, Alman denizaltılarının yerlerinin bulunmasında oldukça etkili olur. Artık Alman denizaltı gemileri geceleri bile tespit edilip imha edilmeye başlanır. İngiltere, özellikle konvoy refakatinde kullanmak üzere ABD'den Birinci Dünya Savaşı'nda inşa edilmiş elli muhrip alır. 1940 yılında alınan bu muhripler, özellikle denizaltı savaşı açısından İngiltere'ye paha biçilmez bir destek sağlar. Adım adım savaşa sürüklenen ABD'nin envanterdeki eskileri de ihtiyacı olan İngilizlere satması veya kiralaması da ayrıca bir ticari başarı örneğidir.

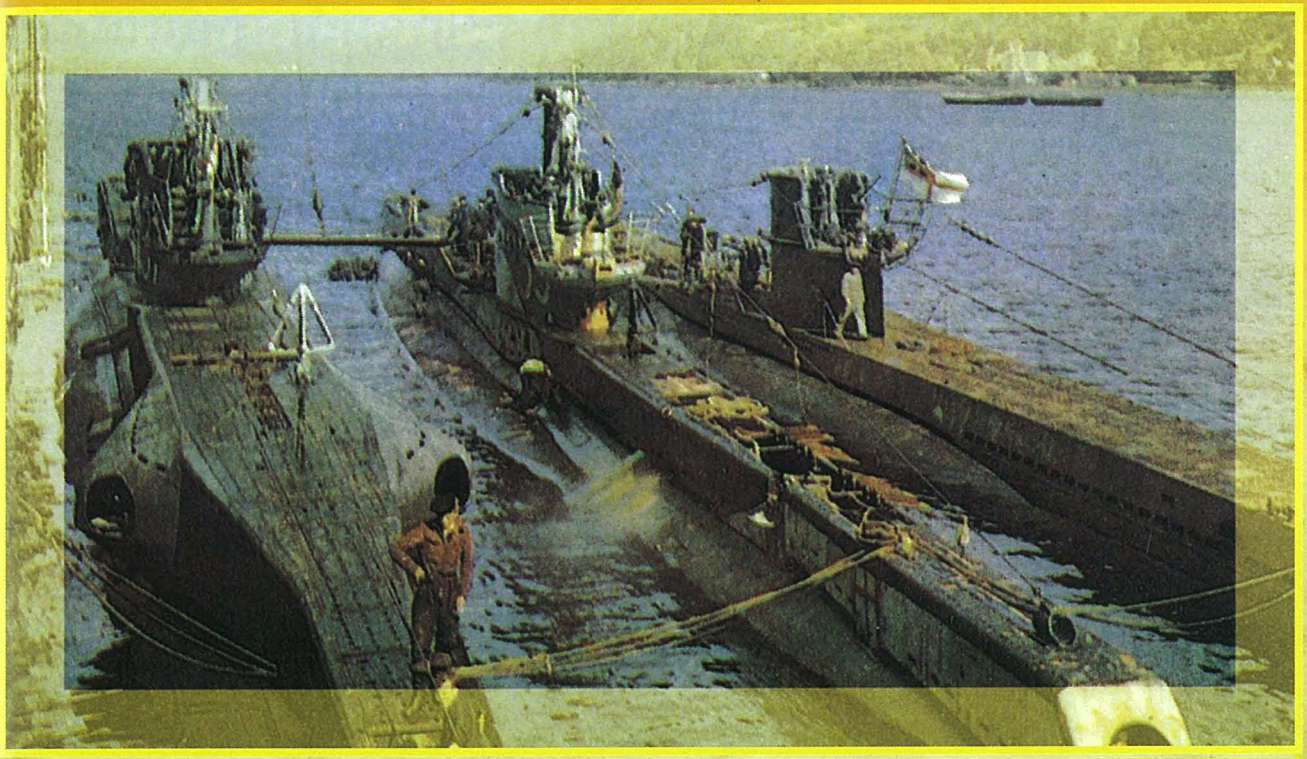

Mart-Mayıs 1941 aylarında denizaltılar tarafından toplam 818,000 tona ulaşan 142 gemi batırılır. Bu üç ay, savaşın başlangıcından itibaren Alman denizaltıları açısından en verimli geçen üç aydır. 7 Aralık 1941 günü Japonlar'ın Pearl Harbour Baskını sonrası ABD'nin de nihayet çok arzuladığı savaşa girme fırsatını kaçırmaz. ABD'nin savaşa girmesi ile Alman denizaltı filosu için yeni ve uygun harekât alanları ortaya çıkar. Bu tarihlerde Alman Denizaltı Filosu 260 U-Boat'a sahiptir. ABD'nin doğu sahillerindeki limanlarına, Karaipler'de ve Meksika Körfezi'ndeki ulaştırmaya karşı yedi adet Tip IX U-Boat'uyla düzenlenen bir harekat sonucunda, 2,000,000 ton, yani toplam olarak 397 gemi batırılır.

Bu mutlu günler U-Boatlar için sonsuza kadar böyle sürmeyecektir. Müttefiklerin, Atlantik konvoylarına çok uzun menzilli hava koruması sağlaması Alman denizaltıcılarının uyguladığı Kurt Sürüsü taktiğinin de sonunu getirir. Artık U-Boat'lar hava saldırısı korkusuyla gündüz yüzeye çıkamadıkları için, sınırlı sualtı hızları ile konvoy gemilerini yakalamakta zorlanırlar. Ayrıca uçaklar yetmezmiş gibi Müttefikler Alman denizaltılarının gece hücumlarını önlemek amacıyla uçaklarına yüksek ışık verebilen projektörler takarlar ve denizaltılara karşı daha etkili Torpex adlı bir su bombası geliştirirler. Hava gücünün su üstü kuvvetleri ile koordineli kullanımı sonucu, Alman denizaltı kayıpları artar ve bu suretle İngilizler tarafından 1942 yılının Eylül, Ekim ve Kasım aylarında toplam kırk üç Alman denizaltısı batırılır. Atlantik Savaşı artık Alman denizaltıları için korkunç kayıpların göze alınması pahasına sürdürülebilecek bir savaş haline gelir.

1943 yılının Nisan ve Mayıs ayları, denizaltı savaşının Müttefikler lehine gelişmeye başladığı kritik bir dönemdir. Bunun nedeni ise batırılan ticaret gemilerinin gittikçe azalmasının yanında, Alman denizaltılarının Müttefikler'in güç ve teknoloji üstünlüğünün karşısında etkisiz kalmasıdır. Belki de her alanda iyice belirginleşen genel yenilgi havasından denizaltı da payına düşeni almıştır. Almanlar da boş durmaz, uçakların etki alanlarını zayıflatmak amacıyla Şnorkel Sistemi'ni kullanlırlar. Amaç düşman uçaklarının ve su üstü gemilerinin egemenliğine geçmiş olan satha olabildiğince çıkmamaktır. Kurt Sürüsü'nün usta avcıları artık müttefik uçakları için sadece avdır.

1944 yılında ise, Alman U-Boat'ları yeni tip akustik torpidoları hizmete sokarlar. Bu torpido uzaktaki ticaret gemisinin çıkardığı pervane sesine güdümlenerek hedefini bulmaktadır. Hedefini bulsa da savaşın seyrini değiştiremez. Batırılan gemi miktarı yeni torpidoya rağmen azalmaya devam eder. Eylül 1943 - Ocak 1944 ayları arasında 360,000 ton tutarında toplam atmış yedi gemi batırılır. Diğer taraftan, bu süre zarfında toplam atmış dört Alman denizaltısı batırılır ve bu kayıplarla birlikte savaşın başından beri kaybedilen Alman denizaltı sayısı toplam 473'e ulaşmıştır. Kayıplar Alman Donanması için yerine konulamaz boyutlardadır. Özellikle 1943 yılında uğranılan büyük kayıplar Almanlar'ı yeni bir U-Boat tasarlamaya yöneltir. Savaşın son aylarında hidrojen peroksit kullanan Walter sınıfı yeni ve hızlı denizaltılar imal edilir ancak bu gecikmiş denizaltılar savaş alanında etkili bir şekilde kullanılamadan savaş biter.

Mayıs 1945 tarihine kadar geçen sürede, Alman denizaltıları ile Müttefik kuvvetleri arasında çeşitli çarpışmalar olur, ancak Alman denizaltıları bu çarpışmalarda her geçen gün daha da fazla kayıp verirler. 4 Mayıs 1945 günü Amiral Dönitz denizde bulunan bütün sağ kalmış kurtlara satha çıkarak üslerine dönme emrini verir. 7 Mayıs 1945 gecesi ise Almanya Müttefikler'e kayıtsız şartsız teslim olur.

68 aylık uzun ve kanlı mücadele sonunda İngiliz, Müttefik ve tarafsız olmak üzere batan toplam 21,000,000 ton tutarındaki 4,786 gemiden 2,775 tanesi, yani 14,245,000 tonu Alman denizaltıları tarafından batırıldı. Buna karşılık, Almanya İkinci Dünya Savaşı boyunca toplam 821 adet U-Boat kaybetmiştir.

Savaşın başındaki büyük zaferler, ilk üç yılın (1939-1942) baş döndürücü başarıları, 1943 ile beliren karabulutlar ve tam bir çöküş ve felaketle gelen 1945...Alman denizaltıcılık tarihi İkinci Dünya Savaşı'ndaki Alman tarihi ile birebir aynı kaderi paylaşmıştır. Geriye koskoca bir tarih, geleceğe ışık tutacak teknolojik gelişmeler ve denizaltı savaşının önemli doktrinleri kalır. Ancak o hikâyenin öznesinde bir de insan vardır. Yazılanlar ise yaşanılanları tüm gerçekliğiyle anlatmakta çoğu zaman yetersiz kalır. Yazılanlardan yola çıkarak oldukça klostrofobik sayılacak bir ortamda aylarca bir okyanusun ortasında ölümle burun buruna yaşamanın ve üstelik bunun için gönüllü olmanın ne olduğunu tam olarak kavrayabilmemiz olanaksızdır.